

SPOREN VAN HERINNERING

nr 15

Maart
2015

BELGIQUE - BELGIË
PP
BRUSSEL X
1/9464

PEDAGOGIE EN GESCHIEDENISOVERDRACHT

**EEN UITGAVE VAN
VZW AUSCHWITZ IN GEDACHTENIS**

| DRIEMAANDELIJKS NR 15 - JAARGANG 5 | JANUARI-FEBRUARI-MAART 2015
| AFGIFTEKANTOOR: BRUSSEL X | ERKENNINGNUMMER SPOREN VAN HERINNERING P 602292

INHOUDSOPGAVE

ACTUALITEIT

De genocide van de
Armeniërs
p. 2

UITGEDIEPT

Diksmuide.
Een vernieuwd Museum
aan de IJzer
p. 3

VARIA

p. 8

Verantwoordelijke uitgever
Henri Goldberg
vzw Auschwitz in Gedachtenis
Huidevettersstraat 65 - 1000 Brussel

© Alle rechten voorbehouden

ACTUALITEIT

↑ De Ararat,
door de Armeniërs Masis genoemd.

De genocide van de Armeniërs

— In 2015 zal het exact 100 jaar geleden zijn dat de Jong-Turken een genocide pleegden op de Armeense bevolking die in het toenmalige Ottomaanse rijk leefde.

De vzw Auschwitz in Gedachtenis organiseert hierover een studiedag die zal doorgaan op 16 maart 2015 in het Paleis der Academiën te Brussel.

→ Pagina 2

De genocide van de Armeniërs

1894-1896

Slachtpartijen onder sultan Hamid
250 000 slachtoffers

1909

Slachtpartijen van Adana
30 000 slachtoffers

Januari 1915

Slachtpartijen op Armeniërs
na de Ottomaanse nederlaag
bij Sarikamish

Februari 1915

Armeense soldaten in
het Ottomaanse leger
worden ontwapend en uitgeschakeld

24 april 1915

Executie in Constantinopel van
bijna 2 000 Armeense notabelen
(deze datum symboliseert
het startsein van de genocide)

Van mei tot juli 1915

Eerste fase van de genocide
800 000 slachtoffers

Van augustus 1915 tot september 1916

Tweede fase van de genocide
630 000 slachtoffers

1998

De Belgische senaat neemt
een resolutie aan die de
Armeense genocide erkent

In 2015 is het exact 100 jaar geleden dat de Jong-Turken een genocide pleegden op de Armeense bevolking die in het toenmalige Ottomaanse rijk leefde.

Nadat de Jonge Turken de macht overgenomen hebben in 1908, evolueren ze naar een radicaal nationalisme dat de hereniging voorstaat van alle Turken in het Midden-Oosten, zelfs in heel Azië. De Armeniërs worden het symbool bij uitstek van de interne vijand en worden als een ernstig obstakel beschouwd voor hun extreem nationalistische waanvoorstelling. Omdat op dat moment de Eerste Wereldoorlog aan de gang is, kan men tussen april 1915 en september 1916 haast onopgemerkt zowat 1 400 000 Armeniërs (op een bevolking van naar schatting 2 000 000) – vrouwen, mannen, kinderen en bejaarden – afslachten. Terwijl de mannen vermoord worden, transporteert men de vrouwen, kinderen en bejaarden richting de woestijnen van Syrië en Irak, waar het grootste deel van hen spoorloos verdwijnt.

De genocide op de Armeniërs in Turkije (1915-1916) blijft nog steeds onderwerp van veel discussie. Ten eerste is er de hardnekkigheid van de Turkse regering om deze kwalificatie te ontkennen wat loodrecht tegenover de herkenning door vele regeringen staat. Daartegenover staat het vechten voor deze erkenning en de opbouw van de herinnering aan de genocide door de Armeense gemeenschap.

De vzw Auschwitz in Gedachtenis organiseert op 16 maart 2015 een studiedag over de Armeense genocide in het Paleis der Academiën.

PRAKTISCHE INFORMATIE

WELKE HERINNERINGEN VOOR DE ARMEENSE GENOCIDE ?

!! DEZE STUDIEDAG WORDT UITSLUITEND IN HET FRANS GEGEVEN !!

- 16 maart 2015 van 9u00 tot 16u00
- **Paleis der Academiën**
Hertogsstraat 1 - 1000 Brussel
- Dossier te lezen in het tijdschrift **GETUIGEN TUSSEN GESCHIEDENIS EN HERINNERING** (Nr 120) verschijnt eind april

DIKSMUIDE: een nieuw Museum aan de IJzer

UITGEDIPT

Op 1 maart 2014, net voor de start van de intensieve herdenkingsperiode rond de Eerste Wereldoorlog en de massale toestroom van 'fronttoeristen', opende het vernieuwde Museum aan de IJzer in Diksmuide haar deuren.

We ontwaren twee krachtlijnen in de tentoonstelling: de geschiedenis van het Belgisch-Duitse front en de Vlaamse strijd voor autonomie. Het voormalige museum over Oorlog, Vrede en Vlaamse ontvoogding onderging een grondige transformatie. Niet alleen de 22 verdiepingen van de IJzertoren zelf, waarin het museum is gehuisvest, maar de hele site werd onder handen genomen. De parking werd heraangelegd en er kwam een nieuw onthaalpaviljoen nabij de Pax-Poort.

Gegraveerd in de imposante toegangsweg lezen we de namen van de verschillende Belgische martelaarssteden, met Nieuwpoort en Diksmuide als sluitstuk. Minder dan een jaar na de opening kunnen we al stellen dat het nieuwe museum een groot publiekssucces is: op woensdag 17 september verwelkomde het zijn 100 000ste bezoeker.

Wat rest van het leven?

Het museumparcours leidt de bezoeker van helemaal boven op de toren naar beneden via 22 thematische verdiepingen. Als inspiratie voor de opstelling koos men voor de leuze 'Wat rest van het leven. Wat blijft van het land.' Het 'leven' verwijst naar de beleving van de soldaten, voornamelijk tijdens de oorlog in de loopgraven, en in veel mindere mate naar de ervaringen van de bevolking in de bezette gebieden of naar de *terugkeer* naar het leven na het drama. Hier in Diksmuide krijgen we een overzicht van de *militaire* geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog. Aan de hand van markante scenografische keuzes tracht het

museum de ervaring van de soldaat in 14-18 de onze te maken. Nog voor we de toren betreden, steken we een waterpoel over via de 'Passerelle van de Hoop', een houten loopbrug die indertijd door de infanteristen werd gebruikt om de voorposten te bereiken.

De bedoeling van deze 'waarheidsgetrouwe constructie' is, volgens de museumwebsite, de bezoekers het 'gevoel te geven te wandelen doorheen een in de oorlog onder water gezet gebied'. Op de 15^e verdieping wordt dat belevingsidee verder uitgewerkt: de bezoekers komen terecht in een beklemmend doolhof, waar ze op de tast hun weg moeten vinden in het duister. Het is alsof we in een loopgraaf wandelen: we voelen de houten planken kraken onder onze voeten en horen op de erg aanwezige geluidsband de gejaagde ademhaling van een soldaat in doodstrijd. De installatie maakt van ons plaatsvervangende getuigen (*vicarious witnesses*), we worden uitgenodigd om ons in te leven en ons te identificeren met de soldaat wiens foto te zien is in een hoek van het labyrint. Via dit soort van simulaties wil het Museum aan de IJzer haar bezoekers zoveel mogelijk emotioneel en fysiek betrekken en hen de mogelijkheid bieden om 14-18 te *herbelev*en. Hoewel het een vaak gebruikt procedé is binnen de herinneringspedagogie vandaag, vragen we ons toch af, samen met Marianne Hirsch, of er geen andere vormen van solidariteit mogelijk zijn tussen zij die de oorlog meemaakten en zij die hem herdenken.

Elders in het museum is dan weer gekozen voor opvallend sobere, minimalistische opstellingen die juist afstand creëren. Dat is het geval op de 16^e verdieping, waar het leven in de loopgraven wordt geportretteerd via sepia- en zwart-witfoto's opgehangen tegen lichtbakken, maar eveneens op de 14^e verdieping, gewijd aan de strijd tussen 'mens en machine'.

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Philippe Mesnard

Passerelle van de Hoop

Verlichte vitrines stellen er een reeks objecten tentoon die typerend zijn voor de moderne en geïndustrialiseerde oorlogvoering. Een verdieping lager vinden we meterslange uitstalkasten vol obussen die als urnen worden gepresenteerd. Op elke obus staat de naam van een gesneuvelde soldaat. Dit soort van ruimtes staat in fel contrast met de 9^e verdieping, waar Peter Jacquemyn op de spierwitte muren een gigantische muurtekening in houtskool maakte. Het is een macabere en benauwende voorstelling van het slachtveld, waar door voortdurende artilleriebeschietingen de inderhaast begraven lijken weer boven de grond komen, uiteengereten, de knoken enkel samengehouden door de stevige laarzen (*Knochenhalter*) van de soldaten.

Wat blijft van het land?

'Wat rest van het leven. Wat blijft van het land.' Het tweede deel van deze slagzin verwijst naar de Westhoek, naar de IJzervlakte die zwaar gehavend uit de oorlog kwam. Vanaf het panoramische dakterras in Diksmuide, maar ook vanaf het leperse belfort dat sinds 2012 deel uitmaakt van het museumparcours In Flanders Fields, hebben bezoekers een adembenemend uitzicht op de voormalige slagvelden en kunnen ze speuren naar littekens in het landschap. Dat landschap laat zich lezen als een palimpsest: sommige littekens blijven vandaag erg zichtbaar, zoals de kraters die in 1917 zijn geslagen tijdens de ondergrondse Brits-Duitse mijnenoorlog, of de begraafplaatsen en monumenten die ons herinneren aan de tragedie die honderd jaar geleden plaatsvond.

Op verschillende verdiepingen van de IJzertoren wordt de aandacht gevestigd op de impact van de oorlog op het land – en van het land op de oorlog. Bezoekers die afdalen van het dakterras naar de 22e verdieping vinden daar een metersbreed geschilderd tafereel dat een impressie geeft van de streek rond Diksmuide na de onderwaterzetting van 28 oktober 1914: toen de sluisen in Nieuwpoort werden geopend, veranderde het slagveld in één groot moeras. De bewegingsoorlog liep al snel vast in een stellingenoorlog. De fotoreeks in sepia en zwart-wit toont de soldaten in de loopgraven en aan de voorposten, druk bezig met de aanleg van passerelles en tunnels, of soms met de reconstructie van een 'normaal' leven ondanks de omstandigheden: soldaten zijn aan het pootjebaden, kweken vissen en aardappelen in het overstromde gebied. De relatie tussen oorlog en land wordt verder onderzocht op de 2^e en 3^e verdieping waar 'Beecham Dugout' gedeeltelijk werd nagebouwd (opnieuw dat idee om de bezoeker de gebeurtenissen te laten herbeleven), een Britse stelling

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Philippe Mesnard

16^e verdieping "Aan de IJzer"

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Philippe Mesnard

14^e verdieping "Mens vs. machine"

die deel uitmaakte van de 4 500 kilometer ondergrondse tunnels in West-Vlaanderen.

Het *land* dus, de aarde, de modder, de Vlaamse Velden, het landschap, de kraters, maar ook de nationale identiteit. Wat blijft van België na de

oorlog? Het Museum aan de IJzer focust, niet geheel verrassend natuurlijk, op de geschiedenis van de Vlaamse Beweging tijdens en na de Eerste Wereldoorlog en op de specifieke historie van de IJzertoren, die in feite een monumentale grafzerk voorstelt voor de

13^e verdieping "Mens vs. machine"

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Philippe Mesnard

gesneuvelde Vlaamse soldaten. De bezoeker wordt dan ook ondergedompeld in Vlaams-nationalistische symboliek. We betreden de site via de Pax-Poort waarop de letters AVV-VVK, 'Alles voor Vlaanderen – Vlaanderen voor Kristus', en een afbeelding van de blauwvoet (naar Albert Rodenbachs frase) staan gegraveerd. Op de restanten van de eerste IJzertoren, die in 1946 werd opgeblazen maar in 1965 glorieus

uit haar as herrees, vinden we vandaag een crypte met stoffelijke overschotten van frontsoldaten. Het vers van Cyriel Verschaeve trekt onze aandacht ('Hier liggen hun lijken als zaden in 't zand – hoop op de oogst, O Vlaanderland'), net als de inscriptie op de 'Steen van Merkem' ('Hier ons bloed, wanneer ons recht', verwijzend naar de taal- en ontvoogdingsstrijd) en de graven van de zogeheten 'IJzersymbolen',

negen gesneuvelde jongemannen die de strijd van de Vlaamse soldaten – de strijd voor Vlaanderen – tijdens de Eerste Wereldoorlog vertegenwoordigen. We vinden er onder andere het graf van Joe English, de ontwerper van het heldenhuldezerkje dat als inspiratie diende voor de architectuur van de IJzertoren, en de gebroeders Van Raemdonck, symbolen van heldhaftige broederliefde (volgens de mythe stierven ze in elkaars armen, maar het lichaam van Frans Van Raemdonck werd teruggevonden naast dat van de Waalse soldaat Aimé Fiévez). Op de eerste verdieping van de toren hangt Hendrik Luytens *Gulden Doek van Vlaanderen*, een symbolisch-historische voorstelling van de Vlaamse Beweging, vooral activisten, tegen de achtergrond van Rubens *Kruisafneming*. Boven op het dak, tot slot, wappert opnieuw de leeuwenvlag, nadat de beslissing om die te vervangen door een museumvlag in het voorjaar op zwaar verzet was gestoten in Vlaams-nationalistische kringen.

Het Museum aan de IJzer vertelt het verhaal van de Eerste Wereldoorlog van het begin (het militarisme en de bondgenootschappen), over de Belgisch-Duitse confrontatie tot aan het (teleo)logische eindpunt: het ontstaan van de Frontbeweging en de uitbouw van de Vlaamse Beweging. Het thema van de 'nationale identiteit' loopt bovendien als rode draad, en als vraag, doorheen de hele museumopstelling. Op verschillende plaatsen vinden we 'Vensters op nationale identiteit': openklapbare houten panelen, beschilderd in nationale kleuren, die deelaspecten oproepen van dit vraagstuk tijdens de oorlog. Het idee van identiteit en gemeenschap blijft echter in het hele museum nauw verbonden met dat van *natie* – een natie met haar eigen symbolen, haar rituelen, haar helden, haar geschiedenis. Er is weinig ruimte voor andere visies op identiteit – als maatschappelijk-culturele constructie, verbeelde maar reële entiteit – en op herinnering – als een *transnationaal* en *transcultureel* gegeven dat niet is afgepaald binnen nationale grenzen (of dat nu Vlaamse of Belgische zijn) noch de inzet vormt van een politieke strijd.

Vrede-Vrijheid-Verdraagzaamheid

Het museum heeft als missie een drievoudige boodschap te promoten: Vrede-Vrijheid-Verdraagzaamheid, een hertaling van de slagzin 'Nooit meer oorlog' die in vier talen de IJzertoren siert. De vredesgedachte vinden we terug over de ganse site: in de kunstwerken van Willem Vermandere buiten aan de crypte maar

ook in de inkomhal van het museum. Niet alleen loopt daar permanent de film 'Geweld brengt nooit vrede', verbazend genoeg vinden we er ook enkele panelen waarop een lange lijst te lezen staat van conflicten die de voorbije honderd jaar hebben plaatsgevonden: van de Ierse Paasopstand in 1916 over de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust tot de huidige crisissen in Syrië, Gaza, Irak en Oekraïne. De panelen zelf dragen nochtans het 'Nooit meer oorlog'-sjabloon. Ongewild cynisch? Naïef? Idealistisch? Het museum lijkt hier een kanttekening te maken bij haar eigen radicaal pacifistische boodschap, die zichzelf opheft in de confrontatie met zoveel aanhoudend geweld en lijden. In het In Flanders Fields museum in Ieper vinden we trouwens dezelfde paradox: daar sluit de tentoonstelling af met een gelijkaardige opsomming van conflicten. De Grote Oorlog, zo blijkt, was de eerste in een cyclus van alsmaar bloedigere gevechten, eerder dan een 'les' om de spiraal van geweld te stoppen. In elk geval gaat het 'Nooit meer oorlog'-mantra voorbij

aan de meest essentiële vragen die de lijst precies oproept: waarom blijft de mens oorlog voeren? Welke mechanismen liggen aan de basis van deze conflicten? Hoe kunnen we er tegelijkertijd de lokale en internationale dimensie van onderzoeken? Of nog, en dat is een piste die het Museum aan de IJzer zelf voorstelt maar jammer genoeg beperkt tot de (Vlaamse) soldaat aan het front: hoe hebben mannen en vrouwen de oorlog beleefd? Nergens wordt stilgestaan bij de rol van ultranationalisme in het ontstaan of het ontaarden van conflicten, of bij de gevolgen van bepaalde vormen van separatisme die zich enten op strak afgelijnde ideeën over identiteit en gemeenschap. Hoe creëert geweld nieuw geweld, op een heel concrete manier? Hier moeten we het failliet vaststellen van het nationalistische discours, wanneer het erop aankomt om de complexe realiteit van de oorlog te vatten. We kunnen ons niet ontdoen van het idee dat de focus op Vlaanderen (het 'land') en op de ellende van de Vlaamse soldaten in de loopgraven (het 'leven'), hoe logisch die ook mag lijken op deze

symbolische plek voor de nationalistische beweging, een meer diepgaande analyse van het oorlogsgegeven in de weg staat. Dat symboliek een hinderpaal vormt voor de maatschappelijk-psychologische benadering van de explosie van geweld die de Eerste Wereldoorlog was.

Bladzijde hiernaast

Links boven
Uitzicht over de IJzervlakte vanaf het dakterras

Links onder
Pax-Poort en crypte

Rechts
Inscriptie 'Nooit meer oorlog' op de IJzertoren

9^e verdieping "Knochenhalter"

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Philippe Mesnard

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Ph. Mesnard

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Philippe Mesnard

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/Philippe Mesnard

Bibliografie

Richard Crownshaw, *Transcultural Memory*, Special Issue *Parallax* 17 (4), 2011.

Chiara De Cesari & Ann Rigney (red.), *Transnational Memory: Circulation, Articulation, Scales*. Berlin & New York: de Gruyter, 2014.

Astrid Erll & Ann Rigney (red.), *Mediation, Remediation, and the Dynamics of Cultural Memory*, Berlin & New York: de Gruyter, 2009.

Marianne Hirsch, *The Generation of Postmemory: Visual Culture After the Holocaust*, New York: Columbia University Press, 2012.

PRAKTISCHE INFORMATIE

De IJzertoren

IJzerdijk 49
8600 Diksmuide
www.museum.aandeijzer.be

Openingsuren:

Werkdagen van 9u00 tot 17u00
Zaterdagen, zondagen, feestdagen van 10u00 tot 17u00
Tussen 1 april en eind september open tot 18u00

LA
JUIVE
FROMENTAL
HALÉVY

© Alle rechten voorbehouden

De regie van deze nieuwe productie van *La Juive* is in handen van de Duitse regisseur **Peter Konwitschny**, de *éminence grise* van het Duitse regietheater

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPERA GENT

Schouwburgstraat 3
9000 Gent
14-16-18-19-21 april 2015

OPERA ANTWERPEN

Frankrijklei 3
2000 Antwerpen
29-30 april 2015
2-3-5-6 mei 2015

Symposium Gent

15 april 2015

Symposium Antwerpen

16 april 2015

Duur: ca. 3u35 incl. pauze

Taal: Frans

met Nederlandse boventiteling

operaballet.be

Aan de hand van het levensverhaal van Rachel schetst *La Juive* een ontwrichte samenleving die haar heil zoekt in toenemend extremisme.

Rachel, geboren in een christelijke familie, wordt als baby uit een brand gered door de Jood Eléazar. Hij voedt het kind op als Joodse en verzwijgt haar afkomst. Wanneer het meisje verliefd wordt op een zogenaamd Joodse kunstenaar die een christelijke strijder blijkt te zijn, komt ze in een nefaste, vicieuze cirkel terecht.

Deze opera kende groot succes in de eerste helft van de 19de eeuw, en stond model voor wat men later de Grand Opéra is gaan noemen. *La Juive* verdween echter van de bühne onder de heersende nazi-ideologie tijdens de Tweede Wereldoorlog, en begon pas na 1950 aan een remonte. En terecht, deze relatief onbekende opera blijft een sleutelwerk uit de operageschiedenis.

Naar aanleiding van de opvoering van Halévy's *La Juive* organiseert Opera Vlaanderen in samenwerking met de Europese Musiktheater-Akademie van Wenen en het Joods Instituut van de Universiteit Antwerpen een internationaal symposium rond de werken van Joodse componisten, auteurs en artiesten en Joodse motieven in de opera.

In het symposium staat de vraag centraal: hoe Joodse artiesten hun culturele achtergrond en erfgoed vertalen naar het universum van de opera. Zowel vanuit een historisch als een hedendaags perspectief wordt onderzocht hoe het Jodendom of de figuur van de Jood wordt opgevoerd. Er zijn lezingen en bijdragen zowel van regisseurs, componisten en intendanten, als van internationaal gerenommeerde specialisten uit de academische wereld.

Het nazi-vernietigingsproces. Een technische invalshoek.

VARIA

De klemtoon ligt tijdens de vormingsdag op het ietwat meer technische aspect van de Judeocide, met als basis historische bronnen en wetenschappelijk ondersteunde uitleg. Meerdere wetenschappelijke invalshoeken vormen de "techniciteit" van de Shoah die tot doel hebben een heldere benadering van het gebeuren mogelijk te maken.

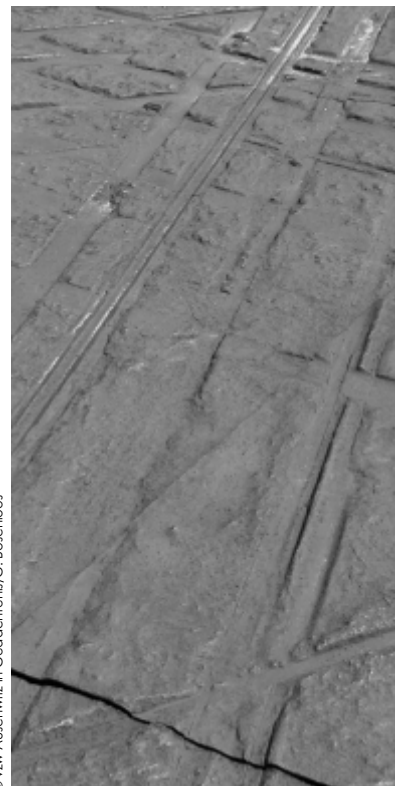
Deze (pedagogische) vormingsdag wordt georganiseerd door vzw Auschwitz in Gedachtenis op woensdag 11 maart 2015 te Brussel.

De toegang is gratis, reserveren is aanbevolen.

Dagindeling vormingsdag

- 08:30 Onthaal
- 09:00 **Concentratiekampen** versus **uitroeingscentra**, een wereld van verschil
- 10:30 Koffiepauze
- 10:45 **Aktion T-4**, de nazistische genadedood
- 11:30 **Einsatzgruppen**, de Shoah per kogel
- 12:00 Lunch
- 13:00 **Chelmo**, het eerste vernietigingscentrum
- 13:45 **Aktion Reinhardt**
- 14:15 Koffiepauze
- 14:30 **Bežec**, het laboratorium
- 15:00 **Sobibór**, de frustratie...
- 15:30 **Treblinka**, het primitieve moordcentrum
- 16:00 **Birkenau**, de perfecte moordfabriek
- 16:30 Besluit (met evaluatie)

↓ Memoriaal Bežec. Detail

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/G. Boschloos

PRAKTISCHE INFORMATIE

HET NAZI-VERNIETIGINGSPROCES. EEN TECHNISCHE INVALSHOEK.

- 11 MAART 2015 - 9u tot 17u
- PIANOFABRIEK
Fortstraat 35 - 1060 Brussel
- johan.puttemans@auschwitz.be

→ IN HET SPOOR VAN DE SHOAH IN POLEN

Vanaf dit jaar organiseert vzw Auschwitz in Gedachtenis een achtdaagse studiereis naar Chelmo, Majdanek en naar de uitroeingscentra van "Aktion Reinhardt".

Deze reis gaat door van 20 juli tot en met 27 juli 2015.

Inlichtingen en inschrijving:
Johan.puttemans@auschwitz.be

© vzw Auschwitz in Gedachtenis/G. Boschloos

↑ Toevoer dodelijk gas. Museum Bežec

Cineclub VERDOKEN BEELDEN

2015 wordt een filmjaar voor vzw Auschwitz in Gedachtenis met een nieuwe cineclub, twee vertoningen van documentaires en film voor het secundair onderwijs.

Onze agenda's staan vol met herdenkingsplechtheden en wereldwijd worden talrijke herinneringsreizen georganiseerd. Van pedagogische initiatieven die meer en meer de "plicht tot herinneren" integreren tot debatten rond de exploitatie van de slachtoffers: de kwesties van herinnering en getuigenis zijn in toenemende mate aanwezig in onze samenleving.

Op gebied van de Kunsten, in het bijzonder film, wordt de herdenkingsfactor steeds intenser en opmerkelijker. Een steeds groter wordend aantal films rond deze thematiek trekt een steeds groter publiek aan en sleept talrijke prijzen in de wacht.

Brussel staat genoteerd op de zevende plaats op de wereldranglijst van de "bioscoopsteden".

Een cineclub met als thema bezetting, onderdrukking, beulen en slachtoffers, verzet en overlevenden is in een tijd van herdenking van de Eerste Wereldoorlog, van de bevrijding van de concentratiekampen, van de genocide van de Tutsi's en van tal van andere conflicten niet meer weg te denken.

De **Stichting Auschwitz** werd in 1980 opgericht door de *Belgische Vriendenkring van Gewezen Politieke Gevangenen van*

Auschwitz-Birkenau, Kampen en Gevangenen van Silezië, met als eerste doelstelling de studie van de geschiedenis en de herinnering van de Holocaust en van de naziterreur, hun kennis, de overdracht van hun herinneringen evenals het bewaren van de archieven hen betreffende. Om haar projecten te verwezenlijken heeft de Stichting zich voorzien van een Centrum voor Studie en Documentatie, de **vzw Auschwitz in Gedachtenis**. De twee instellingen bijveren gezamenlijk om enerzijds wetenschappelijk onderzoek en multidisciplinaire publicaties te bevorderen met het oog op een verdiept inzicht in de historische processen die hebben geleid tot de opkomst van het derde Rijk, de Holocaust en de naziterreur en anderzijds om pedagogische projecten, ten behoeve van educatieve instellingen in het bijzonder en van de samenleving in het algemeen, te ontwikkelen.

Met een kwaliteitsfilmclub zijn wij van mening ons werk als "overdragers van de herinnering" nog beter te kunnen uitvoeren en een breder publiek te kunnen bereiken.

Het project "**VERDOKEN BEELDEN**" heeft onderdak gevonden voor vier voorstellingen in de CINÉMA AVENTURE te 1000 Brussel.

Indien deze cineclub het gehoopte succes bereikt, is het mogelijk om in de toekomst over te gaan naar meerdere vertoningen of zelfs om uit te breiden tot een jaarlijks filmfestival.

Los van deze filmclub zullen er dit jaar ook twee documentaires vertoond worden en twee voorstellingen georganiseerd worden, speciaal voor klassen uit het secundair onderwijs.

Donderdag 2 april 2015 - 19u30

LORE – Cate Shortland (2012/Duitsland-Australië-UK)

Kort voor het einde van de Tweede Wereldoorlog zal een gezin van vijf broers en zussen, verlaten door hun nazi-ouders die gearresteerd werden door de geallieerden, van het zuiden van Duitsland naar het noorden trekken om toevlucht te zoeken bij hun oma in de buurt van Hamburg. Tijdens deze reis ontmoeten ze vrienden en vijanden en Lore begint zich vragen te stellen bij de waarheden van haar opvoeding.

Met : Saskia Rosendahl, Kai-Peter Malina, Nele Trebs...

© Alle rechten voorbehouden

Donderdag 4 juni 2015 - 19u30

EVERYTHING IS ILLUMINATED – Liev Schreiber (2005/USA)

Jonathan Safran Foer is een verzamelaar van herinneringen. Bij de dood van zijn grootmoeder komt Jonathan in het bezit van een zeer oude foto om toe te voegen aan zijn collectie: zijn grootvader vergezeld door een jonge Oekraïense tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zo start het avontuur van een jonge Jood in de Verenigde Staten die naar Oekraïne reist op zoek naar Augustine, de vrouw die zijn grootvader Safran in 1942 gered heeft van de nazi's.

Met : Elijah Wood, Eugene Hutz, Jonathan Safran Foer...

© Alle rechten voorbehouden

Donderdag 24 september 2015 - 19u30

PHOENIX – Christian Petzold (2014/Duitsland)

De film speelt zich af in Duitsland in de herfst van 1945. Nelly Lenz, een jonge Joodse vrouw, ontsnapt aan de dood in de kampen, maar heeft er ernstige letsels aan overgehouden op lichaam en gezicht. Gezichtsreconstructie stelt haar in staat om haar wonden te genezen, maar zij is compleet onherkenbaar geworden. Afgezien van Lene, haar beste vriendin, weet niemand dat Nelly nog in leven is. Nelly gelooft Lene niet wanneer deze zegt dat het haar ex-man is die haar verraden heeft aan de nazi's en ze begint alleen een zoektocht naar Johnny.

Met : Nina Hoss, Ronald Zehrfeld, Nina Kunzendorf...

© Alle rechten voorbehouden

Donderdag 26 november 2015 - 19u30

THE READER – Stephen Daldry (2008/Duitsland-USA)

In Neustadt, in 1958, kent een middelbare schoolstudent van 15 jaar, Michael Berg een verhouding gedurende een zomer lang met Hanna Schmitz, een werknemster van een trambedrijf, die twee keer zo oud is als hij. Ze vraagt hem om voor haar voor te lezen bij elk van hun ontmoetingen. Na het verkrijgen van een promotie naar een kantoorbaan, verdwijnt Hanna zonder enige waarschuwing. Hij zal haar pas terugzien in 1966. Hij is dan student rechten en is voorbestemd om advocaat te worden. Een van zijn leraren neemt hem, samen met enkele vrienden, mee om het proces van de voormalige SS-bewakers (Aufseherin) van Auschwitz bij te wonen. Daar ontdekt hij met verbazing dat Hanna een van de verdachten is, van wie hij nooit meer iets hoorde.

Met : Kate Winslet, Ralph Fiennes, Lena Olin...

© Alle rechten voorbehouden

PRAKTISCHE INFORMATIE

CINEMA AVENTURE - Centrumgalerij (Kleerkopersstraat, 57 - 1000 Brussel)

Metro lijnen 1 en 5: Station De Brouckère

Premetro lijnen 3 en 4: Station Beurs

NMBS: Centraal Station

Bus: 29/38/46/47/63/66/71/86/88

Inkomstprijs: 6€

NATIONALE DAG VAN DE POLITIEKE GEVANGENE

Ter nagedachtenis van de Belgische weerstanders en weerstandsters die hun leven gaven voor het Vaderland en de Vrijheid van het land gedurende de twee Wereldoorlogen

De Verbodering van de Vriendenkringen der naziconcentratiekampen en gevangenis en de Nationale Confederatie van Politieke Gevangenen en Rechthebbenden van België herdenken de

70ste verjaardag van de bevrijding van de concentratiekampen

- 9u15 Eerbetoon aan de Onbekende Soldaat
- 10u00 Eucharistieviering in de St Michiel en St Goedelekathedraal
- 14u45 Oecumenische hulde aan de Gefusilleerden
(Kolonel Bourgstraat te Schaarbeek - vroegere Nationale Schietbaan)

De aanwezigheid van de Koning werd gevraagd

De nieuwe Toetssteen Herinneringseducatie is nu beschikbaar

In 2008 gaf de minister van Onderwijs de aanzet tot de oprichting van het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie (BCH). Dit comité heeft als opdracht het ondersteunen van schoolteams door te werken aan de transparantie en de kwaliteit van het herinneringseducatief aanbod.

Het bundelen van binnen- en buitenlandse expertisen leidde in 2012 tot de realisatie van het document *Toetssteen Herinneringseducatie: Een handleiding voor kwalitatieve projecten over herinneringseducatie*. Deze toetssteen richt zich tot het hele onderwijsveld alsook tot de jeugd- en erfgoedsector. In tussentijd werd deze brochure grondig herwerkt. Tien concrete tips zetten je op weg om op een goede manier aan herinneringseducatie te doen. Verschillende sterktes en zwaktes van bepaalde methodieken worden belicht en praktijkvoorbeelden en illustraties maken het concreet.

De vernieuwde toetssteen werd gelanceerd op 27 januari 2015 (Internationale Herdenkingsdag voor de Holocaust). Je vindt dit document op

www.klascement.net/herinneringseducatie.

CONTACTGEGEVENS

vzw Auschwitz in Gedachtenis
Stichting Auschwitz
Huidevettersstraat 65 - 1000 Brussel

Tel.: 02/5127998
Fax : 02/5125884

info@auschwitz.be
www.auschwitz.be

Eindredactie: Henri Goldberg, Philippe Mesnard
Hoofdreductie: Fransiska Louwagie, Fabian Van Samang
Redactiesecretaris: Frédéric Crahay
Redactiecomité: Dirk Lagast, Frédéric Crahay, Sylvain Keuleers, Marjan Verplancke
Graficus: Georges Boschloos
Drukker: Hayez (www.hayez.be)

Nationale Loterij

